

Motion till riksdagen 2021/22:4376

av Daniel Riazat m.fl. (V)

med anledning av prop. 2021/22:78 Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas krav på att det i pedagogisk omsorg ska finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas och att barnen förbereds för fortsatt lärande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att ta fram krav på relevant utbildningsnivå för personal inom pedagogisk omsorg och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att även de enskilda huvudmän som i dag har tillstånd ska genomgå en lämplighetsprövning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag där det preciseras exakt vilka personer och funktioner som är kopplade till den enskilda verksamheten som ska innefattas av ägar- och ledningsprövning och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Bra barnomsorg är lika viktig för barns utveckling som en bra skola. Därför borde också rätten till en bra barnomsorg för alla barn vara en självklarhet. Bra barnomsorg är också en förutsättning för att kvinnor och män ska kunna förvärvsarbeta på lika villkor. Vi vill ha en pedagogisk verksamhet med så hög kvalitet som möjligt. I propositionen föreslår regeringen en skärpning av regelverket kring pedagogisk omsorg. Tyvärr är förslagen alltför otillräckliga för att ge alla barn en bra och likvärdig utbildning.

Det har länge varit ett problem att de krav som ställs på pedagogisk omsorg varit både otydliga och låga; förskolans läroplan behöver inte följas och det saknas

utbildningskrav på dem som ansvarar för verksamheten och på de anställda – det räcker med erfarenhet av att ha arbetat med barn.

Förslagen i propositionen bygger på utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34). Utredningen gick dock längre än vad regeringen vågat göra och föreslog bl.a. ett etableringsstopp. Utredningen konstaterade i sin sammanfattning: ”Den pedagogiska omsorgens uppdrag är att vara ett alternativ till förskolan och ska således förbereda för fortsatt lärande. Skillnaderna i styrdokumenterna mellan de båda verksamhetsformerna har emellertid blivit alltför stora. Följden av förskolans utveckling blir att pedagogisk omsorg inte i tillräcklig grad kan anses förbereda barnen för fortsatt lärande på ett i dag adekvat sätt.”

Det finns stora kvalitetsbrister inom den pedagogiska barnomsorgen. Detta konstaterade Skolinspektionen redan 2016 i en rapport. Bland annat kunde de se att de enskilda huvudmännen inom pedagogisk barnomsorg har blivit fler medan Skolverket redan 2012 konstaterade att det vuxit fram en marknad inom pedagogisk omsorg, där enskilda huvudmän konkurrerar med varandra och med kommunerna som huvudmän. Företag utnyttjar också att det i dag är en strävanslagstiftning som gör att kommunerna måste erbjuda verksamheten om någon efterfrågar den, oavsett om det är det bästa för barnet eller inte. Skolinspektionen varnar samtidigt för att barnen i verksamheten kan riskera att bli understimulerade om den ansvarige saknar pedagogisk kompetens eller om det inte finns jämnåriga barn i gruppen. I små grupper med många olika åldrar riskerar något barn att hamna i kläm när verksamheten inte går att anpassa efter alla. Skolinspektionen varnar också för att de besökt verksamheter där dagbarnvårdare haft bristande kunskaper i det svenska språket, vilket gjort det svårt för barnen att kommunicera.

3 Personalens kompetens och utbildningsnivå

Vänsterpartiet ser vikten av att alla barn får möjlighet att gå i förskola för att kunna utvecklas till sin fulla potential. Så länge pedagogisk omsorg som verksamhetsform finns kvar måste kraven på den ökas. Argument som att det skulle bli för dyrt att bedriva verksamheten med pedagogiskt utbildad personal håller inte. Vi är inte villiga att kompromissa med barns rätt till en god utbildning. Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34) föreslog en skarpare formulering om personalens utbildningsnivå i pedagogisk omsorg. Därför bör det finnas krav på att det i pedagogisk omsorg ska finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas och att barnen förbereds för fortsatt lärande. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Fackförbundet Kommunal menar i sitt remissvar på utredningen att det bör vara ett krav att dagbarnvårdarna har minst en barnskötarutbildning. Det tillsammans med införande av övergångsregler som innefattar möjlighet till validering och yrkesutveckling inom t.ex. yrkeshögskola skulle höja kvaliteten på den pedagogiska omsorgen avsevärt. Vänsterpartiet instämmer i att detta vore önskvärt. Regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att ta fram krav på relevant utbildningsnivå för personal inom pedagogisk omsorg. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Enskilda huvudmän

Syftet med inrättandet av pedagogisk omsorg var att öppna för olika former av barnomsorg med offentlig finansiering. Pedagogisk omsorg är inte en skolform och det finns inga krav på att verksamheten följer läroplanen eller har utbildad personal, som vi nämnt tidigare i motionen. Den marknad som har vuxit fram inom pedagogisk omsorg är problematisk då den svaga regleringen gör det enkelt att tjäna pengar på låg kvalitet. Kommunerna har svårt att ställa krav och följa upp verksamheten eftersom lagen är svag och otydlig.

Vänsterpartiet anser att behovet av flexibla barnomsorgsformer som dagbarnvårdare inte ska kunna utnyttjas för att starta och bedriva mycket lönsam barnomsorgsverksamhet av tveksam kvalitet. Därför måste möjligheten att bedriva pedagogisk omsorg i bolagsform avskaffas. Regeringen föreslår i propositionen att nya enskilda huvudmän ska lämplighetsprövas. Vänsterpartiet anser att denna åtgärd inte är tillräcklig för att skydda barn från eventuella missförhållanden som vi vet redan förekommer i dag. Regeringen bör återkomma med förslag som innebär att även de enskilda huvudmän som i dag har tillstånd ska genomgå en lämplighetsprövning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Som flera remissinstanser också slår fast behövs det dessutom förtydliganden om kretsen som omfattas av en ägar- och ledningsprövning. Regeringen bör därför återkomma med förslag där det preciseras exakt vilka personer och funktioner som är kopplade till den enskilda verksamheten som ska innefattas av ägar- och ledningsprövning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (V)

Ida Gabrielsson (V)

Christina Høj Larsen (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)